

Κάτι σαν πρόλογος

Από όλες τις ελληνικές εφημερίδες, ξεχωρίζω δύο. Την *Εποχή* και την *Εστία*. Και ο λόγος δεν είναι ότι τα άκρα συναντώνται. Είναι γιατί και οι δυο ολιγοσέλιδες εφημερίδες προσπαθούν να προσφέρουν αναγνώσιμη ύλη. Σε μια εποχή όπου ο έντυπος λόγος πουλιέται με το κιλό, αυτή που βγαίνει πάντα ζημιωμένη είναι η ανάγνωση. Οι θιασώτες των κυριακάτικων φύλλων, αν δεν διαθέτουν καλή σωματική διάπλαση, πρέπει να πάνε δυο φορές στο περίπτερο. Κάθε μέρα κυκλοφορούν 15-20 βιβλία· ακόμα και επαγγελματίες βιβλιοπώλες είναι αδύνατο να ενημερωθούν. Για τα περιοδικά καλύτερα να μη μιλήσουμε· εδώ πρέπει να είσαι αρσιβαρίστας για να τα κουβαλήσεις. Ο αναγνώστης μετατρέπεται άθελά του σ' έναν τύπο χρυσοθήρα που, μέσα από έναν τεράστιο όγκο άχρηστου υλικού, ψάχνει να βρει δυο κόκκους ανάγνωσης.

Ο Κώστας Θ. Καλφόπουλος, στο κεφάλαιο «Τι 'ναι αυτό που το λένε βιβλίο;» έχει μότο από τον Α. Σόπενάουερ, που προειδοποιεί: «Για να διαβάσει κανείς το Καλό, υπάρχει μία προϋπόθεση: να αγνοήσει το Κακό. Γιατί η ζωή είναι σύντομη και οι δυνάμεις περιορισμένες». Σ' αυτό το βιβλίο, που αποτελείται από ήδη δημοσιευμένες εργασίες του συγγραφέα στην *Εποχή*, υπάρχει αυτό το Καλό που μας λέει ο Γερμανός φιλόσοφος. Το ερεθιστικό ερώτημα όμως για μας θα ήταν να δούμε πώς παράγεται αυτό το καλό. Αυτό το προλόγημα φυσικά και δεν μπορεί να απαντήσει στο ερώτημα. Μπορεί να εντοπίσει κά-

ποια δομικά στοιχεία στη γραφή του Καλφόπουλου, αλλά δεν ξέρω αν αυτά μπορούν να είναι και οι αποδείξεις του καλού.

Καταρχάς ο συγγραφέας αποφεύγει το κακό· δηλαδή όλο αυτό το μη αναγνώσιμο υλικό που κατακλύζει βιβλία, περιοδικά και εφημερίδες. Το μη αναγνώσιμο υλικό είναι εκείνο που προωθεί σκοπιμότητες. Δηλαδή, αντί να μας αποκαλύψει μια αλήθεια που δεν ξέραμε, μας πλασάρει ένα προϊόν και προσπαθεί να μας πείσει πως αυτό είναι το καλύτερο. Ποιος αλήθεια μπορεί να διαβάσει μ' ευχαρίστηση ένα πολιτικό κείμενο της στερεότυπης αριστεράς, που συντάσσεται με την ακρίβεια κάποιας συνταγής με τις σωστές δόσεις μαρξισμού-λενινισμού, τους ορθούς όρους και τη γνωστή κατακλείδα πως «μόνο αν ακολουθήσεις εμάς θα σωθείς»; Εδώ η σκοπιμότητα είναι σαφής. Αλλά αυτό δεν είναι πάντα τόσο εμφανές. Υπάρχουν ρεπορτάζ ή συνεντεύξεις που έχουν γίνει για να διαφημίσουν κάποιο προϊόν ή κάποια προσωπικότητα και θέλουν να παρουσιάζονται ως αθώα και αντικειμενικά, ενώ στην ουσία έχουν πληρωθεί. Υπάρχουν μάλιστα εφημερίδες, ραδιόφωνα και τηλεοράσεις που έχουν φιξ ταρίφες. Αυτός ο λόγος είναι ο κατεξοχήν μηχανισμός της πλήξης, γιατί εκ των προτέρων είναι ένας καταπιεστικός μονόλογος, που δεν συνδιαλέγεται με τον ακροατή του, αλλά τον μαστιγώνει με τη δοσμένη αδιαπραγμάτευτη αλήθεια του.

Ο Καλφόπουλος ξεκινάει από την αντίθετη πλευρά. Είναι ένας επιμελής παρατηρητής, απολύτως συγκεντρωμένος σ' αυτό που βλέπει. Είναι κατά κάποιον τρόπο ένας φιλάθλος χωρίς ομάδα, που παρακολουθεί την εξέλιξη του αγώνα και μπορεί να δει πιο πολλά λάθη απ' αυτά που μπορεί να διαπιστώσει ο διαιτητής. Μόνο που δεν σφυρίζει ποτέ. Απλώς καταγράφει τις παρατηρήσεις του, σχεδόν ψιθυριστά, σε μια προσωπική γραφή, με δοκιμιακά και ποιητικά στοιχεία, έτσι ώστε να καταλήξουν σε εφημεριδογραφήματα. Αλλά, όπως θα διαπιστώσει και ο ίδιος ο αναγνώστης, κάθε άλλο από εφήμερα ήταν. Μπορεί να έχουμε ξεχάσει τη δολοφονία του Μπέννο Όνεζοργκ, αλλά

αυτό δεν σημαίνει πως παύει να είναι επίκαιρη. Όπως και την παράξενη ιστορία του «Κορίξ», που διαδραματίζεται στον εμφύλιο πόλεμο. Αυτή την επικαιρότητα ψάχνει ο Καλφόπουλος σ' ό,τι και αν παρατηρεί. Και παρατηρεί τα πάντα: από τον ηλεκτρικό μέχρι τα καλοκαίρια και από τον Τσουτσουβή μέχρι την Πρωτοχρονιά. Τα πάντα μπορεί να γίνουν θέματα, γιατί τα πάντα είναι θέματα άμα τα δεις από τη σωστή οπτική γωνία και χωρίς παρωπίδες, έτσι που το οπτικό πεδίο να μην έχει κανέναν περιορισμό. Μοιάζουν σαν παιδικά ερωτήματα χωρίς απάντηση –δεν είναι τυχαίο που υπάρχει κεφάλαιο με παρεμφερή τίτλο– γιατί πια ό,τι είναι να μάθουμε είναι από τα παιδιά, χρειάζεται δηλαδή να δανειστούμε τη δικιά τους περιέργεια και παρατηρητικότητα σαν αντίδοτο στη διαδικασία τύφλωσης που φαίνεται να γίνεται κυρίαρχη.

Θα κλείσω με μια τελευταία σκέψη. Αν και ο συγγραφέας φαίνεται να διαθέτει μια συγκροτημένη θεωρητική υποδομή, αποφεύγει κάθε σύστημα. Ίσως επειδή τα συστήματα είναι κλειστά και ο ίδιος προτιμάει την αλάνα. Την αγάπη του εξάλλου για τα παιχνίδια δεν την κρύβει.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΚΟΡΟΒΕΣΗΣ